

Podstawowym celem proponowanego projektu jest ukazanie relacji jakie zachodzą pomiędzy ochroną poszczególnych kategorii praw społecznych a realizacją swobod rynku wewnętrznego z tzw. elementem społecznym. Pozwoli to na określenie poziomu ochrony tych praw w ramach wskazanego tu obszaru. Wspomniany wyżej element społeczny można rozumieć jako sytuację, w której ze swobód rynku wewnętrznego korzysta osoba w ramach stosunku pracy, tj. osoba realizująca przysługujące jej prawa społeczne. Chodziłoby tu więc zasadniczo o dwie z wymienionych w art. 26 ust. 2 TFUE czterech swobód, tj. swobodę przepływu osób i swobodę świadczenia usług. W ramach swobody świadczenia usług wyróżniamy bowiem swobodę przepływu pracowników oraz swobodę przedsiębiorczości, gdzie stale obecne są relacje na linii pracownik-pracodawca. W odniesieniu natomiast do swobody świadczenia usług relacje te mają zasadniczo miejsce w przypadku delegowania pracowników w ramach świadczenia usług do innego państwa członkowskiego. Podkreśli należy, że relacje na linii pracownik-pracodawca (przedsiębiorca/usługodawca) nie zawsze mają wymiar pozytywny, tzn. mogą prowadzić do konfliktu interesów, a zatem i kolizji przysługujących im praw. Celem proponowanego projektu będzie zatem wskazanie które z praw społecznych nie wywierają żadnego wpływu na realizację wspomnianych wyżej swobód, które z nich wywierają wpływ pozytywny (wzmacniają realizację), a które wpływ negatywny (wchodzą z tymi swobodami w kolizję). Proponowane badania mają także prowadzić do usystematyzowania i zaproponowania skutecznych rozwiązań w sytuacji wystąpienia kolizji w relacjach między ochroną praw społecznych, a realizacją wspomnianych wyżej swobód.

Dla osiągnięcia wspomnianego wyżej celu badania w pierwszej kolejności obejmą analizę doktryny prawa UE i prawa międzynarodowego pozwalając na określenie katalogu podstawowych praw społecznych oraz zakresu ich ochrony w prawie unijnym. Badania będą także obejmować analizę obowiązywania pierwotnego i wtórnego prawa UE dotyczącego ochrony poszczególnych praw społecznych oraz swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług. Określenie relacji, jakie zachodzą między ochroną praw społecznych a realizacją wspomnianych wyżej swobód będzie miało miejsce głównie w oparciu o analizę stosownego orzecznictwa TSUE oraz ETPCz, ale także regulacji unijnych dotyczących ochrony praw społecznych w ich zderzeniu z prawami przedsiębiorcy i usługodawcy na rynku wewnętrznym. Analiza ta będzie prowadzona pod kątem wykazania tak wpływu, jak i braku wpływu poszczególnych praw społecznych na realizację swobody przedsiębiorczości i świadczenia usług, a w pierwszym przypadku na dalszym rozbięciu na wpływ pozytywny i negatywny. W związku z tym, iż taki wpływ jest niewątpliwie widoczny w odniesieniu do prawa do pracy, podjęta zostanie analiza prawa UE i prawa międzynarodowego wraz ze stosownym orzecznictwem pod kątem oceny wpływu poszczególnych elementów tego prawa na realizację swobody przedsiębiorczości i świadczenia usług na rynku wewnętrznym UE (tj. zakaz pracy przymusowej, zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu i równym wynagrodzeniu za pracę, prawo do godziwych warunków pracy oraz prawo do organizowania się i prawo do strajku). Istotne miejsce zajmie tu pojęcie dumpingu socjalnego w prawie UE oraz funkcjonowania tzw. letter-box companies, jak również wynikająca z funkcjonowania tych zjawisk problematyka efektywnego wdrożenia regulacji unijnych dotyczących delegowania pracowników w ramach świadczenia usług.

Powodem podjęcia proponowanej tematyki badawczej jest brak jasnych regulacji unijnych co do sposobu rozwiązywania ewentualnych konfliktów na linii ochrona praw społecznych, a realizacja swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług. Traktowanie ochrony praw społecznych jako uzasadnionego ograniczenia tych swobód podważa ich równowagę względem swobód rynku wewnętrznego status prawny, który otrzymały one wraz z uzyskaniem mocy wiążącej przez Kartę Praw Podstawowych na skutek wejścia w życie Traktatu z Lizbony i nie jest zgodne z międzynarodowymi standardami ochrony praw społecznych. Brak spójności prawa unijnego z regulacjami międzynarodowymi w tym obszarze nie tylko grozi poniesieniem przez UE odpowiedzialności prawnej międzynarodowej, ale powoduje także brak pewności prawnej i uniemożliwia efektywną realizację swobody przedsiębiorczości i świadczenia usług. Skutkiem utrzymania takiego podejścia może okazać się niechęć obywateli UE do integracji gospodarczej w tym obszarze, z uwagi na poczucie niskiego poziomu ochrony przysługujących im praw społecznych. Tym bardziej, że jednym z celów UE jest zapewnienie „społecznej gospodarki rynkowej”, a zatem oprócz kwestii ściśle gospodarczych istotne znaczenie ma tu zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony praw podstawowych, w tym przede wszystkim praw społecznych.